

Etičnost, duhovnost, verovanje

Predavanje prof. dr. Jožeta Ramovša

Prof. dr. Jože Ramovš je drugo in hkrati zadnje predavanje letošnje že šeste Šole za vrednote in življenje Ustanove Petra Pavla Glavarja (UPPG) 14. novembra v prostorih nekdanje Glavarjeve bolnišnice v Komendi namenil etičnosti, duhovnosti in verovanju. Najprej je, ker je prišlo veliko novih poslušalcev, kratko ponovil snov zadnjega predavanja (posebej je opozoril, da so vsem religijam ter etično odgovornemu in spoštljivemu človeku skupne štiri božje zapovedi: Ne ubijaj! Ne kradi! Ne želi svojega bližnjega žene in Ne želi svojega bližnjega blaga! ter življenjsko vodilo: Ne delaj drugemu tega, kar ne želiš, da bi drugi tebi), nato pa prešel na tokratno temo. Da bi jo še bolj približal poslušalcem, je s seboj prinesel trikotnik iz papirja, na vsakega od vogalov pa napisal eno od obravnavanih vprašanj. Udeležence srečanja je zaradi boljše komunikacije posedel v krog.

Najprej je razložil vse tri pojme oziroma življenjsko naravnost ljudi nanje; tj. odnos do etičnega, duhovnega in verovanjskega. Da bi bil še bolj nazoren, je omenil pet genialnih Judov: Mojzesa, ki je dal Judom postavo, Jezusa, ki jim je dal novo postavo, Marxa, ki se je zavzemal za družbeno pravičnost in blaginjo ljudi, Freuda, ki je za vsem človekovim početjem videl spolnost, in Einsteina z njegovo relativnostno teorijo. Trditve teh petih Judov in njihovo delovanje je opredelil takole: vse je pamet, vse je srce, vse je trebuh, vse je spolnost in vse je relativno.

Etičnost se nanaša predvsem na spoštovanje življenjskih pravil in zakonitosti, duhovnost na spoštovanje človekovih meja, verovanje pa na tisto, kar je onkraj, presega človeka, gre za »prisluškovanje, kaj je na oni strani«. Pijanec je to po svoje razumel, se je tega zavedal, to takole izrazil: »Žena i piče su jači od mene!« Etičnost zadeva predvsem razum, je tisti trdni temelj, ki se ga je dobro držati, na njem stati; duhovnost človekovo srce in doživljanje; verovanje pa odnos do nekoga, za vernega človeka do Boga, tistega, ki je večji od njega, ne more k njemu, Bog pa lahko do njega.

Vse troje je med seboj povezano, je celota, nerazdružljivo, je potrebno razvijati (predavatelj je poudaril, da »krvavo trenirati«), kaj od tega pa je lahko pri kom močnejše od drugega. Vse to je danost človeku, dar, omogoča njegov razvoj. Tudi težave, ki jih prestajamo. Človekov odgovor naj bo hvaležnost, hvalnica, dialog z Bogom. Ta naj mu bo po mnenju judovskega filozofa Martina Bubra

tako blizu, da si mu upa reči Ti, hkrati pa do njega kot svojega stvarnika ohrani vse spoštovanje, ima pravi odnos. Verujem, verjamem nekomu, ne pa neki stvari, snovi. Vse, kar me vodi k Bogu, so »oprimki v steni« (dr. Karel Gržan). Tudi dogme, verske resnice, simboli. Bog me tako presega, da pred njim lahko samo umolknem, se mu čudim, ga hvalim in slavim. Človek, ki je etičen, poduhovljen, veren, je poštenjak. Med politiki je bil takšen nekdanji generalni tajnik OZN Dag Hammarskjöld, žrtev atentata v Afriki. Jezus je vrhunski genij. Svetniki nimajo težav z barabami, ker jih neskončno presegajo, ne sodijo v njihov svet.

Etičnost, duhovnost in verovanje so tri veje enega in istega debla, je sklenil svojo misel predavatelj, nato pa pustil do besede udeleženca predavanja. Številni med njimi so povedali, kako doživljajo vse troje sami pri sebi. Zlasti pretresljive so bile pripovedi treh mater, od katerih sta dvema umrla sinova v najlepših letih, pri tretji pa je bila tudi zelo boleča izguba v družini. Eden od omenjenih sinov je imel za življenjsko vodilo: Živimo, da drug drugemu lajšamo življenje! Te tri matere so si ga vsaj malo s svojo izpovedjo in razumevanjem navzočih, ti pa odšli domov v zavedanju, kako je življenje velik dar, ki ga je potrebno živeti odgovorno. Predavatelj je kot tolažbo materam povedal misel Draga Salobirja: Bog vedno pokliče človeka v najbolj ugodnem trenutku za človeštvo. Bolečina bližnjih pa kljub temu ostaja, je zelo velika in huda; dolžni smo jo lajšati in blažiti, najprej pa druge prav sprejemati, razumeti in spoštovati.

Voditeljica in organizatorica vseh treh izobraževalnih večerov pri UPPG, njena predsednica dr. Marta Ciraj, se je na koncu dr. Jožetu Ramovšu zahvalila z darilom Lončarske zadruge in Občine Komenda, udeleženci zadnjega večera pa z veliko hvaležnostjo za vse povedano.

Jožef Pavlič